

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	M.J. van Leeuwen	Datum	6 november 2018
Doorkiesnummer	030 – 28 62670	Ons kenmerk	5755474
E-mail	m.van.leeuwen@utrecht.nl	Onderwerp	Stand van zaken harmonisatie voorschoolse educatie 2019
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Onderwijs

Geachte leden van de raad,

Bijgaand ontvangt u, conform uw verzoek bij de commissievergadering mens & samenleving van 11 oktober jl., de laatste stand van zaken met betrekking tot de harmonisatie van de voorschoolse educatie 2019.

Stand van zaken rond vastgestelde beleidsregel Voorschoolse Educatie 2019

In de wet Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk zijn deze twee vormen van opvang gelijk gesteld. Peuterspeelzaalwerk bestaat niet meer als organisatievorm. Na de harmonisatie is er kinderopvang met en zonder voorschoolse educatie. Met de beleidsregel Voorschoolse Educatie 2019 maken we mogelijk dat kinderopvangorganisaties (inclusief Spelenderwijs) per 1 januari 2019 subsidie kunnen krijgen voor het uitvoeren van voorschoolse educatie.

Op basis van de gepubliceerde beleidsregel hebben wij medio september aanvragen ontvangen voor het uitvoeren van voorschoolse educatie voor het jaar 2019. De ontvangen aanvragen geven ons vertrouwen dat per januari 2019 voldoende voorschoolse educatie groepen beschikbaar zijn voor de peuters in Utrecht. Wij zijn momenteel bezig met de formele afhandeling van de aanvragen en het gereed maken van de beschikkingen. Vóór 1 december 2018 zijn de beschikkingen gereed, wij zullen u hierover zo spoedig als mogelijk apart informeren.

Tijdelijke tegemoetkoming specifieke kosten harmonisatie

Om de huidige aanbieder voorschoolse educatie de mogelijkheid te bieden verantwoord te transformeren naar het nieuwe speelveld en continuïteit in het voorschoolse aanbod te bieden aan peuters, wordt op korte termijn een tijdelijke eenjarige subsidieregeling opgesteld. Om peuteropvang nieuwe stijl aan te bieden zijn namelijk veranderingen in de organisatie en bijbehorende investeringen nodig. Gesubsidieerde aanbieders van voorschoolse educatie mochten tot dit jaar beperkt eigen vermogen opbouwen. Hierdoor is het niet mogelijk om met de harmonisatie samenhangende maatregelen volledig te financieren uit eigen middelen of uit hun egaliseringsreserve. Met deze tijdelijke subsidieregeling hebben we als gemeente meer tijd om samen met betrokken partners structurele oplossingen te zoeken voor bijvoorbeeld personeelskosten, specifieke huisvestingskosten.

Continuïteit van aanvullend aanbod

Op dit moment voert Spelenderwijs naast de uitvoering van kortdurende peuteropvang en voorschoolse educatie ook aanvullende werkzaamheden uit. Dit betreft de volgende werkzaamheden:

Burgemeester en Wethouders

Datum 6 november 2018
Ons kenmerk 5755474

1. Gericht contact zoeken met ouders van peuters met een (risico op) taalachterstand die niet zelf de weg vinden naar de voorschool. Met als doel de peuter toch op de voorschool te krijgen (de zogenoemde 'toeleiding');
2. Het bieden van (aanvullende) zorgondersteuning aan peuters door zorgconsulenten die in dienst zijn bij Spelenderwijs.

De financiering van deze werkzaamheden was tot en met 2018 opgenomen in de subsidie voor de uitvoering van voorschoolse educatie. Hoewel deze werkzaamheden geen deel uitmaken van de nieuwe eenjarige beleidsregel 2019, worden deze activiteiten vanuit (zorg)continuïteit wel doorgezet:

1. Aangezien vanaf 2019 meerdere kinderopvangorganisaties voorschoolse educatie kunnen gaan aanbieden, is het niet meer logisch dat het direct benaderen van ouders die niet zelf de weg vinden naar de voorschoolse educatie, via Spelenderwijs verloopt. In overleg met betrokken marktpartijen wordt deze taak in 2019 binnen de gemeente ondergebracht. Hiertoe worden de betreffende medewerkers van Spelenderwijs in 2019 gedetacheerd bij de gemeente Utrecht. De bedoeling is dat hiervoor in 2020 een definitieve afspraak komt. De expertise van de betreffende medewerkers gaat zo niet verloren maar wordt duurzaam ingezet. Op het moment van schrijven is de detachering van de medewerkers bijna (juridisch) rond.
2. Door Spelenderwijs wordt nu ondersteuning geboden aan kinderen met een ontwikkelingsachterstand en hun pedagogisch medewerkers. De inzet van deze zorgconsulenten wordt in 2019 voortgezet. Er worden specifieke afspraken gemaakt over samenwerking met en taak- en rolverdeling tussen professionals in de kinderopvang en professionals vanuit de betrokken partners in de Utrechtse zorgstructuur. Dit moet in 2019 leiden tot een transformatie van de rol van de zorgconsulenten. Dit betreft een voortzetting van gesprekken die reeds gaande zijn vanuit de transformatie jeugdzorg.

Wat betekent dit voor ouders?

Tijdens de commissievergadering is gevraagd om een beschrijving te geven van het proces waar ouders van peuters vanaf 2019 mee te maken krijgen. En welke veranderingen hierin optreden ten opzichte van de huidige situatie. In onderstaande kaders is hiervan voor drie gezinssituaties een voorbeeld gegeven.

Gezin A; een ouder werkt, een ouder werkt niet. Gezin komt niet in aanmerking voor kinderopvangtoeslag

Ouders komen met hun kind bij het consultatiebureau. Van het consultatiebureau hebben zij gehoord dat hun kind een risico heeft op een taal- of ontwikkelingsachterstand (een zogenaamde voorschoolindicatie) en in aanmerking komt voor 10 uur voorschoolse educatie per week. Het consultatiebureau geeft ouders informatie over wat voorschoolse educatie inhoudt en waarom dit goed is voor de ontwikkeling van hun kind.

Ouders kiezen vervolgens zelf bij welke aanbieder van voorschoolse educatie zij hun kind willen aanmelden. Ouders maken hun eigen keuze en melden hun kind zelf aan bij de aanbieder van voorschoolse educatie. Ouders die ondersteuning nodig hebben bij het kiezen van een voorschool kunnen daarvoor terecht bij de gemeente Utrecht die de toeleiding naar de voorschool verzorgt.

De aanbieder van keuze sluit een overeenkomst af met de ouders. De gemeente betaalt het grootste deel van de kosten voor een peuter met een voorschoolindicatie. De ouders betalen een eigen bijdrage van €45 per jaar. De ouderbijdrage is gebaseerd op de Utrechtse oudertabel.

Verandering ten opzichte van 2019:

Voor gezin A verandert er weinig. Mogelijk krijgen zij meer keuze aan aanbieders indien meerdere kinderopvangorganisaties subsidie voor de uitvoering van voorschoolse educatie aanvragen.

Burgemeester en Wethouders

Datum 6 november 2018
Ons kenmerk 5755474

Gezin B; beide ouders werken, gezin komt in aanmerking voor kinderopvangtoeslag

Het kind van gezin B gaat 3 hele dagen naar de kinderopvang. Ouders komen met hun kind bij het consultatiebureau. Van het consultatiebureau hebben zij gehoord dat hun kind een risico heeft op een taal- of ontwikkelingsachterstand (een zogenaamde voorschoolindicatie) en in aanmerking komt voor 10 uur voorschoolse educatie per week. Het consultatiebureau geeft ouders informatie over wat voorschoolse educatie inhoudt en waarom dit goed is voor de ontwikkeling van hun kind.

Op het kinderdagverblijf waar het kind naartoe gaat, wordt geen voorschoolse educatie aangeboden.

De keuzes van de ouders zijn:

- a. Hun kind blijft op het huidige kinderdagverblijf zonder voorschoolse educatie (3 hele dagen);
- b. Hun kind verplaatsen naar kortdurende aanbod op de voorschool (10 uur per week);
- c. Hun kind zowel naar het huidige kinderdagverblijf laten gaan en daarnaast ook nog 10 uur per week naar de voorschool brengen;
- d. Op zoek gaan naar een kinderdagverblijf met hele dagopvang dat wel voorschoolse educatie biedt (in 2018 bestaat deze vorm nog niet in Utrecht)

Ouders maken hun eigen keuze voor de aanbieder. Ouders die ondersteuning nodig hebben bij het kiezen van een voorschool kunnen daarvoor terecht bij de gemeente Utrecht die de toeleiding naar de voorschool verzorgt.

De aanbieder van keuze sluit een overeenkomst af met de ouders van gezin B.

a. Verandering ten opzichte van 2018

Als de ouders hun kind op het huidige kinderdagverblijf laten deelnemen, vragen zij kinderopvangtoeslag aan bij de Belastingdienst/Toeslagen. Zij betalen een wettelijk verplichte inkomensafhankelijke ouderbijdrage, gebaseerd op het reguliere geldende kinderopvangtarief. Er verandert niets voor gezin B.

b. Als zij besluiten om het kind van de huidige kinderopvang af te halen en hun kind naar de voorschool te brengen, zetten zij de kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst/Toeslagen stop. Zij schrijven hun kind in voor een voorschool voor 10 uur per week, verdeeld over verschillende korte dagdelen (van gemiddeld 2,5 uur per dag). Hiervoor moeten zij regelen dat hun kind gebracht en gehaald wordt, want er wordt geen opvang voor een hele dag aangeboden. Het voorschoolse aanbod kost 45 euro per jaar, aangezien hun kind een voorschoolindicatie heeft. De kans is klein dat ouders voor deze optie kiezen, aangezien het lastig te organiseren is als beide ouders werken. Het aanbod is niet passend bij hun (werk)situatie.

c. Als ouders besluiten hun kind zowel naar het huidige kinderdagverblijf (zonder voorschool) en naar de voorschool te laten gaan, moeten zij een wijziging doorgeven aan de Belastingdienst/Toeslagen. De inkomensafhankelijke ouderbijdrage wordt lager. Zij gaan immers minder uren kinderopvang afnemen. Voor de uren die hun kind deelneemt op de voorschool wordt de ouderbijdrage volgens de Utrechtse oudertabel vastgesteld. Voor deze uren betalen zij 45 euro per jaar. De kans is klein dat ouders voor deze optie kiezen, aangezien het lastig te organiseren is als beide ouders werken. Daarnaast is het onrustig voor hun kind, die in deze optie op twee verschillende locaties deelneemt.

d. Als er in de toekomst voorschoolse aanbod binnen de hele dagopvang wordt aangeboden, krijgen de ouders mogelijk meer keuze aan aanbieders. Het wordt dan mogelijk worden dat hun kind op het eigen kinderdagverblijf voorschoolse educatie kan krijgen.

Gezin C; eenoudergezin, ouder werkt niet en start met een re-integratietraject (op weg naar werk).

Situatie is grotendeels vergelijkbaar met gezin B. De ouder krijgt het advies om het kind naar de voorschool te brengen. Het kind gaat 10 uur per week naar de voorschool. De ouder betaalt 45 euro per jaar ouderbijdrage (volgens de Utrechtse oudertabel).

Op het moment dat de ouder start met een re-integratietraject, heeft de ouder tenminste 2 hele dagen opvang nodig voor het kind. Omdat de ouder in een traject naar werk zit, heeft de ouder recht op kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst/Toeslagen. De ouder vraagt dit aan en moet een

Burgemeester en Wethouders

Datum 6 november 2018
Ons kenmerk 5755474

inkomensafhankelijke ouderbijdrage betalen. Werk en Inkomen heeft een speciale regeling voor re-integrerende ouders. De gemeente mag in het geval van re-integratie de wettelijk verplichte ouderbijdrage compenseren. De ouder vraagt deze compensatie aan bij de gemeente. Netto betaalt de ouder niet voor de kinderopvang (zonder voorschoolse educatie).

Het kind kan geen hele dagen kinderopvang afnemen bij de huidige voorschool en zal naar een kinderdagopvang gaan zonder voorschoolse educatie. Ouder C kan, net als bij gezin B, de afweging maken om het kind zowel naar de opvang en naar de voorschool te laten gaan. Dezelfde voor- en nadelen gelden hier als bij gezin B.

Verandering ten opzichte van 2018

Als er in de toekomst voorschools aanbod binnen de hele dagopvang wordt aangeboden, krijgen de ouders mogelijk meer keuze aan aanbieders. Het wordt dan mogelijk dat hun kind op het eigen kinderdagverblijf voorschoolse educatie kan krijgen.

Zoals blijkt uit bovenstaande voorbeelden, verandert er op dit moment voor ouders (en peuters) die gebruik maken van het huidige aanbod voorschoolse educatie of peuteropvang niet heel veel. Afhankelijk van het aantal nieuwe kinderopvangorganisaties dat subsidie aanvraagt neemt de keuzevrijheid voor ouders toe en wordt het mogelijk om ook binnen de dagopvang voorschoolse educatie te ontvangen.

De grootste wijzigingen vinden op dit moment plaats bij de huidige en nieuwe aanbieders van voorschoolse educatie. Nieuwe aanbieders moeten gaan investeren in een nieuw 'product' waarvan nog onduidelijk is welke marktvraag hier precies voor is. Voor de huidige grootste aanbieder geldt dat de nieuwe manier van financieren, conform de betalingssystematiek van de kinderopvangsector, anders is dan financiering conform een gesubsidieerde welzijnsorganisatie.

Ouderbijdragetabel

Tijdens de commissievergadering op 11 oktober is aangegeven dat, totdat uw raad anders beslist, er gebruik gemaakt wordt van de huidige Utrechtse ouderbijdragetabel. Deze tabel stelt de ouderbijdrage vast en wijkt af van de landelijke inkomensafhankelijke kinderopvangtoeslagtabel die de Belastingdienst/Toeslagen hanteert. Utrechtse ouders met kinderen op de voorschool of peuteropvang betalen een lagere ouderbijdrage dan ouders met kinderen op een reguliere kinderopvang zonder voorschool. De gemeente neemt het grootste deel van de kosten op zich, ook de kosten van ouders die recht hebben op kinderopvangtoeslag.

Dit betekent dat de gemeente kosten overneemt die door het Rijk (Belastingdienst) betaald kunnen worden. In 2019 gaat dit om een bedrag van ten minste €3 miljoen. Dit bedrag kan verder oplopen indien een groter aantal peuters waarvan de ouders recht hebben op kinderopvangtoeslag deelnemen aan kinderopvang met voorschoolse educatie. Het is wenselijk om deze financieringsbron te benutten voor het bestrijden van onderwijsachterstanden.

Huisvesting

In 2019 staat de continuering van de huisvesting voor de huidige voorschoolgroepen centraal.

Voorschoolse educatie groepen in (maatschappelijk) vastgoed

Per 1 januari 2019 worden de huurovereenkomsten die de gemeente bij derden heeft afgesloten voor huisvesting van voorschoolse educatie overgenomen door Spelenderwijs.

De huidige voorschoolse educatie in ruimten op welzijnslocaties blijven beschikbaar in 2019. Deze ruimten worden te huur aangeboden aan de aanbieders die voorschoolgroepen exploiteren en daarvoor subsidie ontvangen. Daarbij worden kostprijsdekkende huren gehanteerd omdat de voorschoolgroepen een onderwijsdoel dienen en subsidie ontvangen vanuit het onderwijsachterstandenbeleid.

Voorschoolse educatie in onderwijslokalen

De huisvesting van bestaande voorschoolgroepen in schoollokalen wordt gecontinueerd in 2019. De beheer- en exploitatiekosten worden in rekening gebracht bij de aanbieder die de voorschoolgroep(en)

Burgemeester en Wethouders

Datum 6 november 2018
Ons kenmerk 5755474

exploiteert en daar subsidie voor ontvangt. De kapitaallasten van deze schoollokalen worden in 2019 gefinancierd door de gemeente.

Beleid voorschoolse educatie vanaf 2020

Voor 2020 en verder moet er nog een aantal beleidskeuzes worden gemaakt. Een eerste inventarisatie van de aandachtspunten en adviezen vanuit verschillende partners uit het veld heeft in 2018 plaatsgevonden.

Onderwerpen waar in 2019 nog nadere keuzes over gemaakt moeten worden, betreffen:

- Een meerjarige strategische visie op peuteropvang en voorschoolse educatie
- Of en wanneer introduceren we de landelijke kinderopvangtoeslagtabel van de Belastingdienst voor alle ouders?
- Op welke wijze kunnen we voor 2020 en verder het huidige kwaliteitsniveau voor voorschoolse educatie in stand houden?
- Welk voorschools aanbod willen we bieden en voor welke peuters?
- Hoe gaan we om met huisvesting van voorschoolse educatie?

U wordt uitgenodigd om de strategische keuzes over de uitgangspunten van de voorschoolse educatie vanaf 2020 verder te bespreken. Op basis hiervan wordt in februari 2019 een raadsvoorstel ter besluitvorming aan u voorgelegd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,